

HVA ER KLIMAVALGALLIANSEN?

Klimavalgalliansen i Norge er en partipolitisk uavhengig allianse med over 60 organisasjoner som jobber for å få klima høyere opp på den politiske dagsorden.

I Trondheim består Klimavalgalliansen av: Framtiden i våre hender, Naturvernforbundet, Besteforeldrenes Klimaaksjon, Den Norske Kirke, Spire, LO, Klimafestivalen, m.fl.

VI KREVER:

Kutt norske utslipp i tråd med Paris-avtalens målsettinger og klimapanelets anbefalinger

Norges mål om 40 % kutt innen 2030 må forsterkes. Norske CO2-utslipp økte med 26% mellom 1990 og 2017 og har de to siste årene bare hatt en svak nedgang (Kilde: Miljødata; offentlig informasjon).

Vis solidaritet og klimarettferdighet

Vi trenger klimakutt som monner – på vegne av millioner av mennesker som vil havne på flukt, arter og natur som trues med utryddelse, verdens hav som forsures og korallrev som forsvinner – om vi ikke kutter utslipp nå.

Skap rettferdig omstilling – 100.000 nye klimajobber nå

Klimajobber er jobber som kutter utslipp, og kan bli broen mellom Norge som oljenasjon og Norge som klimanasjon.

Brems norsk oljeutvinning

FNs klimapanel hevder at olje og gass må fases ut raskere enn antatt dersom vi skal klare å begrense temperaturstigningene til 1,5 grader. Norge forbrenner 30% mer fossil brensel i dag enn i 1990. (Kilde: Statistisk sentralbyrå)

La folket bli en del av løsningen

Norske myndigheter må forsterke utbygging av kollektivtrafikk og jernbane framfor vei og flytrafikk, og sikre at vanlige folk har nødvendig klimakunnskap og er i stand til å redusere eget klimafotavtrykk fra transport, bygg og mat.

Invester i klimaløsningene

Klima- og miljøproblene knyttet til oppdrettsnæringen må tas på alvor. Kommunen og fylkeskommunen må kreve at bransjen motvirker forurensing av fjordene, trusselen mot villaksen og det enorme CO2 utslippet knyttet til transport.

I følge FNs Klimapanel har vi tolv år på å halvere verdens klimagassutslipp i forhold til 2010. Viss vi fortsetter som før vil verden gå mot en oppvarming på 3-4 grader. Dette betyr at verden styres mot en klimakatastrofe.

”

DET ER VIKTIGERE ENN NOEN GANG Å KJEMPE FOR EN BÆREKRAFTIG FRAMTID FOR BARN OG BARNEBARN

“

SVEIN TVEITDAL, KLIMAVALGALLIANSEN

KOMMUNE VALG 2019

Klimavalg
no igjæn?

HVA KREVES FOR Å OPPNÅ REELLE KLIMARESLTAT?
POLITISKE KRAV FRA KLIMAVALGALLIANSEN TRONDHEIM

KOMMUNEN MÅ KUTTE KLIMAUTSLIPPENE RASKERE ENN FØR!

Byene står for 70% av verdens klimagassutslipp. Det som skjer på fylkes- og kommunenivå vil være avgjørende for om vi i Norge klarer å skape rask nok endring!

Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune må trekke ut alle investeringer i olje, gass og kull.

I Kommunedelplan: Energi og klima 2017-2030 viser Trondheim kommune hvordan de ønsker å redusere de direkte klimagassutslippene i Trondheim by og i kommunes egen virksomhet. De direkte utslippene for Trondheim kommune er rundt 550.000 tonn CO2 ekv årlig. Det er anslått at indirekte utslipp for norske byer er ti ganger større enn de direkte. Det er derfor helt avgjørende at INDIREKTE utslipp blir tatt med i klimaplanen.

DIREKTE UTSLIPPSKUTT

De største direkte utslippene i Trondheim kommune skjer innafor transport- (52%), energisektoren (25%) og bygg og anlegg (15%). Disse må kuttes raskt!

KUTT I UTSLIPP FRA TRANSPORT

Tidligere mål for utslippskutt fra personbiltrafikken var 20% innen 2018 (i forhold til 2008-nivået). Foreløpig er reduksjonen på 9%. Utbyggingen av E6 skaper økte CO2 utslipp i Trondheim, og vil gjøre det enda vanskeligere å nå målet om nullvekst i biltrafikken.

For å øke klimakuttene må vi;

- gi (politiske) insentiver slik at flere velger el-bil
- redusere antall biler. Miljøpakkens mål om nullvekst i antall biler er ikke nok
- redusere prisene på all kollektiv transport
- gjøre parkeringsmulighetene færre og dyrere
- bygge næriddrettsanlegg for å redusere transport
- dreie Miljøpakken mer mot kollektivtransport, gange og sykkel og mindre mot vei
- si nei til ytterligere utbygging av E6

KUTT I UTSLIPP FRA ENERGIPRODUKSJON

Forbrenning fra fjernvarmeanlegget utgjør 22% av klimagassutslippene fra energiproduksjonen. Kommunen må;

- satse på karbonfangst for å nå målet om nullutslipp i 2030
- gjøre det mulig for private/boliglag å velge solenergi/annen fornybar energi gjennom økte støtteordninger og mer informasjon
- utvikle byområder med bedre energiløsninger i et raskere tempo enn planlagt (jmf klimavennlige bygg og bydeler)
- sikre at alle nye offentlige bygg er klimanøytrale
- sette konkrete mål for energieffektivisering, offisielt og privat

Visste du at bare 6,4 % av bilparken i Trondheim er el-biler, men at disse har gjort mest til reduksjonen av CO2-utslipp

NYE BYGGEPROSJEKTER

Før igangsetting må alle store utbyggingsprosjekt (kommunale og private) levere et klimaregnskap som vurderer både direkte og indirekte klimagassutslipp. Eksempelvis Overvik, Nyhavna, godsterminalen mm, men også store militærøvelser og idrettsarrangement. Utslippene for slike prosjekt må vurderes i forhold til mål for de samlede klimakuttene for kommunen. Ekisterende bygningsmasse bør utnyttes.

KLIMABUDSJETT

Et kommunalt klimabudsjett skal gi en detaljert oversikt over størrelse på årlige klimakutt, tiltak og kostnader. Trondheim kommune lanserte et klimabudsjett i 2017.

- Rammene for de årlige klimabudsjettene (15 mill. kroner i året) er altfor lave og må økes til det mangedoble per år.

INDIREKTE UTSLIPP

Vi skaper indirekte utslipp gjennom reiser ut av kommunen, og når vi kjøper varer som har skapt utslipp andre steder (mat, leker klær etc.). Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune må ta ansvar for at innbyggerne tar bedre klimavalg i hverdagen, særlig gjennom færre flyreiser, lavere forbruk og mer klimavennlig mat.

FLYREISER

Nordmenns flyreiser har større klimapåvirkning enn personbilkjøring. Våre politikere må legge press på sine partier for å få flere passasjerer og gods over på jernbane. For at det skal skje må satsingen på det nasjonale og lokale jernbanenettet intensiveres.

- Nei til utvidelse av Værnes flyplass!

- Kommunen må innføre restriksjoner på egne flyreiser.

DELINGSØKONOMI GIR MINDRE FORBRUK

Folk flest må bli en del av løsningen gjennom delingsordninger som skaper mindre forbruk. Trondheim kommune må derfor:

- stimulere ytterligere til aktivitet som skaper deling av forbruksvarer, gjennom å bygge ut arenaer, øke midlene til bibliotekene og støtte frivillige aktører/organisasjoner

- stimulere eksisterende boligområder til å skape delingsordninger

- stille krav til utbyggere om at boligområder skal inneholde fellesrom for verksted, utlån av (el)sykler, kanoer, sportsutstyr, plass i parkeringskjeller til biler fra bilkollektiv o.l.

- legge til rette for flerbruk og gjenbruk innen idrett og kultur

KJØTTKUTT

Viss alle nordmenn kutter kjøtt minst en gang i uka, vil det bidra til et betydelig utslippskutt. Kommunen må være en pådriver gjennom;

- at alle kommunale kantiner/matutdelinger/storkjøkken skal ha en eller flere kjøttfrie dager eller flere vegetariske retter på menyen

- å øke bevisstheten i befolkningen med informasjon og undervisning i skolen

Bevar myrene våre! Mens en fungerende myr binder karbon, fører drenering og annen ødeleggelse av torvmark til utslipp av klimagasser. Nei til utbygging av myrområder i Trøndelag!

Hver person slipper ut rundt 10 tonn CO2 i året. For at den globale oppvarmingen ikke skal overstige 1,5 grader, må vi ned på 1 tonn årlig per person!